

Příklad

Dokažte, že pro daný okruh R a monoid M , a α, β ze cvičení platí:

Je-li $\gamma : R \rightarrow S$ okruhový homomorfismus a $\delta : M \rightarrow (S, \cdot, 1)$ monoidový homomorfismus a platí-li navíc $(\forall r \in R)(\forall m \in M) \gamma(r) \cdot \delta(m) = \delta(m) \cdot \gamma(r)$, existuje právě jeden okruhový homomorfismus $\varepsilon : R[M] \rightarrow S$ takový, že $\varepsilon \circ \alpha = \gamma$ a $\varepsilon \circ \beta = \delta$.

┌

Důkaz (Existence)

Definujme ε následovně: Pro $f \in R[M]$ můžeme psát „ $f = \sum_{m \in \text{supp } f} f_m \cdot m$ “ (tj. $f(m) = f_m$ pro $m \in \text{supp } f$ a $f(m) = 0$ jinak). $\varepsilon(f)$ potom položíme rovně^a $\sum_{m \in \text{supp } f} \gamma(f_m) \cdot \delta(m)$.

Zřejmě^b $\varepsilon \circ \alpha = \gamma$ a $\varepsilon \circ \beta = \delta$. Nyní ověříme, že je to okruhový homomorfismus:

„sčítání“: Je-li $f, g \in R[M]$, pišme „ $f = \sum \{m \in \text{supp } f \cup \text{supp } g\} f_m \cdot m$ “, kde $f_m = 0$ pro $m \notin \text{supp } f$, a obdobně pro g . Potom „ $f + g = \sum \{m \in \text{supp } f \cup \text{supp } g\} (f_m + g_m) \cdot m$ “, tedy

$$\begin{aligned} \varepsilon(f + g) &= \sum_{m \in \text{supp } f \cup \text{supp } g} \gamma(f_m + g_m) \cdot \delta(m) = \sum_{m \in \text{supp } f \cup \text{supp } g} (\gamma(f_m) + \gamma(g_m)) \cdot \delta(m) = \\ &= \sum_{m \in \text{supp } f \cup \text{supp } g} \gamma(f_m) \cdot \delta(m) + \sum_{m \in \text{supp } f \cup \text{supp } g} \gamma(g_m) \cdot \delta(m) = \varepsilon(f) + \varepsilon(g). \end{aligned}$$

„násobení“: (zde potřebujeme „komutativitu“ ze zadání)

$$\begin{aligned} \varepsilon(f \cdot g) &= \sum_{k \in \text{supp } f + \text{supp } g} \delta(k) \cdot \sum_{m, n \in M, m+n=k} \gamma(f(m) \cdot g(n)) = \\ &= \sum_{k \in \text{supp } f + \text{supp } g} \sum_{m, n \in M, m+n=k} \gamma(f(m)) \cdot \delta(m+n) \cdot \gamma(g(n)) = \\ &= \sum_{m, n \in \text{supp } f \cup \text{supp } g} \gamma(f(m)) \cdot \delta(m) \cdot \delta(n) \cdot \gamma(g(n)) = \\ &= \left(\sum_{m \in \text{supp } f} \gamma(f_m) \cdot \delta(m) \right) \cdot \left(\sum_{n \in \text{supp } g} \gamma(g_n) \cdot \delta(n) \right) = \varepsilon(f) \cdot \varepsilon(g). \end{aligned}$$

□

^aJelikož $\text{supp } f$ je konečné, $\gamma(f_m), \delta(m) \in S$ a jelikož rozklad „ $f = \sum_{m \in \text{supp } f} f_m \cdot m$ “ je jednoznačný (až na nulové prvky, ale $\gamma(0) = 0$), je $\varepsilon(f)$ dobře definovaná funkce $R[M] \rightarrow S$.

^bPlatí $\varepsilon \circ \alpha = \gamma$ a $\varepsilon \circ \beta = \delta$, protože $(\gamma(1_R) = 1_S = \delta(1_M))$ je vlastnost homomorfismu):

$$\begin{aligned} \varepsilon(\alpha(r)) &= \varepsilon \left(\sum_{m \in \{1\}} r \cdot m \right) = \sum_{m \in \{1\}} \gamma(r) \cdot \delta(1) = \gamma(r) \cdot 1 = \gamma(r), \\ \varepsilon(\beta(k)) &= \varepsilon \left(\sum_{m \in \{k\}} 1 \cdot m \right) = \sum_{m \in \{k\}} \gamma(1) \cdot \delta(m) = 1 \cdot \delta(k) = \delta(k). \end{aligned}$$

└

┌

Důkaz (Jednoznačnost)

Jelikož $\varepsilon(f + g) = \varepsilon(f) + \varepsilon(g)$ můžeme jednoznačnost ověřovat pouze na „ $f = f_m \cdot m$ “ pro nějaké $f_m \in R$ a $m \in M$. Jelikož $\varepsilon(f \cdot g) = \varepsilon(f) \cdot \varepsilon(g)$, stačí jednoznačnost ověřit na $f_m \cdot 1_M$ a $1_R \cdot m$. Nakonec $\varepsilon(f_m \cdot 1_M) = \varepsilon(\alpha(f_m)) = \gamma(f_m)$ a $\varepsilon(1_R \cdot m) = \varepsilon(\beta(m)) = \delta(m)$. $\square$

└